

PREPARACIÓN DE OPOSICIONES
DONDE SE PREPARAN LOS MEJORES PROFESORES
Y PROFESORAS DE GEOGRAFÍA E HISTORIA

DIDÀCTICA 01

INTRODUCCIÓ

ANNEX – COMUNITAT VALENCIANA

Avis legal

Tot el contingut d'aquest material didàctic és propietat intel·lectual d'Acadèmia Montes SL i està protegit per la legislació vigent en matèria de drets d'autor.

Queda estrictament prohibida la reproducció, distribució, venda, lloguer, intercanvi o qualsevol altre ús amb fins comercials o lucratiu, total o parcial.

La persona que incomplisca aquesta normativa incorrerà en delictes segons el Codi Penal espanyol i les lleis de drets d'autor i protecció de dades, amb les sancions corresponents.

ÍNDIX

NORMATIVA CURRICULAR	3
PROGRAMACIONS D'AULA	4
SITUACIONS D'APRENENTATGE	6
PRESENTACIÓ DE LES MATÈRIES DE L'ESPECIALITAT	13
CRITERIS DE VALORACIÓ	21
EXPLICACIÓ PER A ELABORAR L'ÍNDIX	24
EXEMPLE D'ÍNDIX D'UNA PROGRAMACIÓ D'AULA	26
EXEMPLE D'ÍNDIX D'UNA SITUACIÓ D'APRENENTATGE	28
EXPLICACIÓ PER ELABORAR LA INTRODUCCIÓ	30
EXEMPLE D'INTRODUCCIÓ D'UNA PROGRAMACIÓ D'AULA	32
EXEMPLE D'INTRODUCCIÓ D'UNA SITUACIÓ D'APRENENTATGE	33
QUÈ CAL FER AQUESTA SETMANA?	35

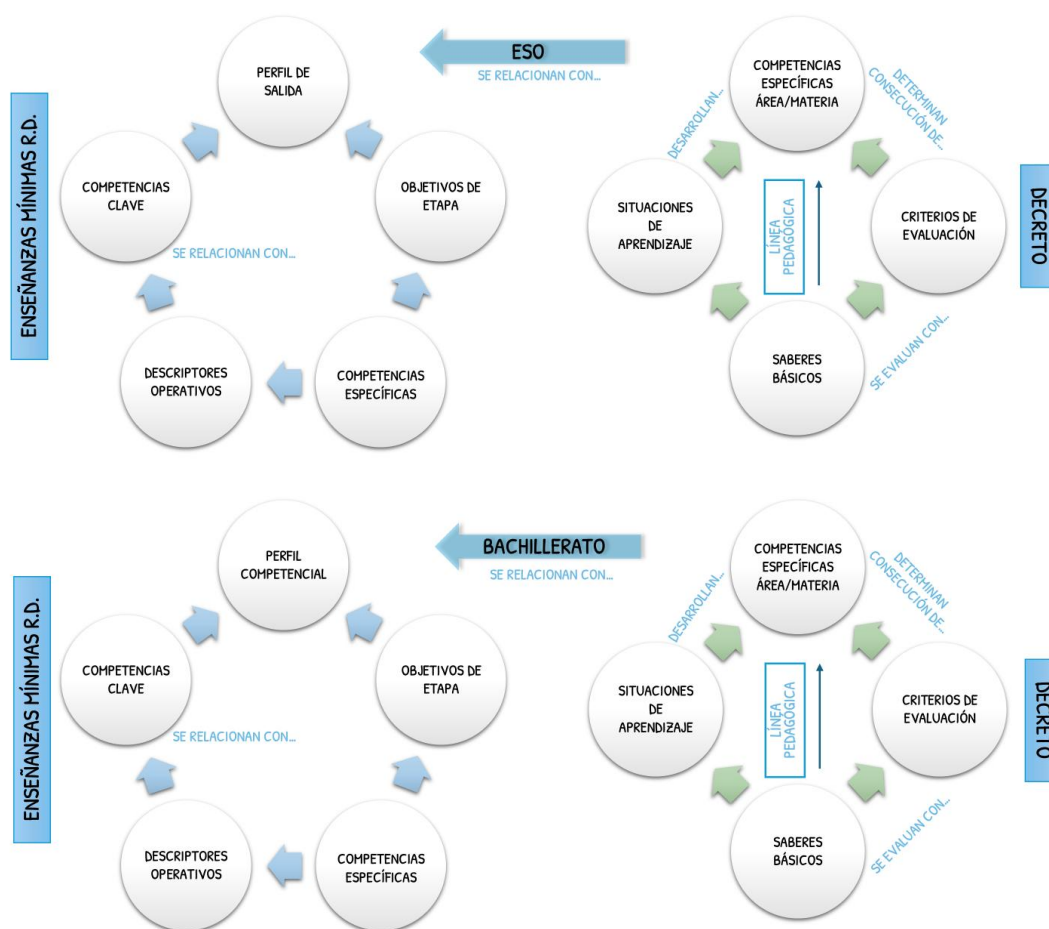
COMENCEM

Amb aquest annex comences la preparació de la **prova d'aptitud pedagògica** -prova didàctica- per als processos selectius de la nostra especialitat, Geografia i Història, a la Comunitat Valenciana.

La prova didàctica a la Comunitat Valenciana es divideix en dues parts, la primera consisteix en la presentació i la defensa oral d'una programació d'aula (PA), és a dir, primer entregues la programació i, posteriorment, la defenses davant del tribunal; i a la segona part de la prova exposeu oralment una situació d'aprenentatge (SA) de les que componen la vostra programació d'aula.

Amb els annexos específics per a la Comunitat Valenciana del curs 2026-2027 aprendràs a elaborar, des del principi, una programació d'aula per presentar els processos selectius amb les situacions d'aprenentatge corresponents. Alhora, per completar l'enfocament de la prova d'aptitud pedagògica i comprendre millor els diferents nivells de concreció curricular aprendràs a elaborar una situació d'aprenentatge completament desenvolupada.

Per programar correctament és necessari que compregues el **currículum vigent** a la Comunitat Valenciana, per això t'aconsellem que faces una lectura comprensiva del mateix currículum, tant la part general com dels elements curriculars de la matèria en què es programa.

Imatge 1. Relació entre els elements curriculars

NORMATIVA CURRICULAR

Aquesta és la **normativa curricular vigent** per a l'Educació Secundària Obligatoria (ESO) i el Batxillerat que heu de tenir en compte per elaborar el vostre treball didàctic, perquè és la normativa en què es descriuen els elements curriculars de les matèries de la nostra especialitat.

■ EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA

- ✓ DECRET 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual estableix l'ordenació i el **currículum** d'Educació Secundària Obligatoria.
- ✓ **CORRECCIÓ d'errades** del Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatoria. (no afecta les matèries de la nostra especialitat, només la part general del currículum)
- ✓ DECRET 66/2024, de 21 de juny, del Consell, pel qual es **modifica** el Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatoria. (no afecta les matèries de la nostra especialitat, només la part general del currículum)

■ BATXILLERAT

- ✓ DECRET 108/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual estableix l'ordenació i el **currículum** de Batxillerat.
- ✓ **CORRECCIÓ d'errades** del Decret 108/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableixen l'ordenació i el currículum de batxillerat. (no afecta les matèries de la nostra especialitat, només la part general del currículum)
- ✓ DECRET 66/2024, de 21 de juny, del Consell, pel qual modifica el Decret 108/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableixen l'ordenació i el currículum de Batxillerat, com també l'organització i el funcionament del Batxillerat nocturn i a distància a la Comunitat Valenciana. (no afecta les matèries de la nostra especialitat, només la part general del currículum)
- ✓ DECRET 103/2026, de 26 de juny, del Consell, de **modificació** del Decret 108/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableixen l'ordenació i el currículum de Batxillerat. (afecta les matèries de la nostra especialitat, s'aplica a 1r de Batxillerat el curs 2026-2027 i a 2n de Batxillerat a partir del curs 2027-2028)

PROGRAMACIONS D'AULA

Per elaborar la **programació d'aula** cal fer atenció a les indicacions de la normativa curricular vigent per a ESO i Batxillerat.

■ EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA

En relació amb el **disseny** de les programacions d'aula, el DECRET 107/2022, de 5 d'agost, estableix el següent:

Article 20. Autonomia del centre

4. Els centres educatius, mitjançant el seu projecte educatiu, han de desenvolupar i adaptar el currículum afavorint l'elaboració de models oberts de programació docent i de recursos i materials didàctics, per tal de personalitzar i millorar les experiències d'aprenentatge de l'alumnat i adequar-lo a les diferents realitats educatives d'acord amb els principis DUA.

Article 22. Programacions d'aula

Pel que fa a les programacions d'aula, cal tenir en compte les consideracions següents:

- 1. Cada docent ha d'elaborar i avaluar la programació d'aula de cadascuna de les matèries o els àmbits que imparteix per a cada nivell i grup en coherència amb la proposta pedagògica de cada matèria.*
- 2. La programació d'aula és el document on cada docent ha de projectar les intencions educatives en l'organització i el desenvolupament de les situacions d'aprenentatge significatives. Aquestes s'han d'oferir a l'alumnat en el context de la vida quotidiana per tal de donar una resposta educativa ajustada a les característiques, interessos i necessitats col·lectives i individuals.*
- 3. A les programacions d'aula, cal preveure les adequacions necessàries per atendre l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu des d'una perspectiva inclusiva i d'acord amb els principis del DUA.*
- 4. La programació d'aula ha d'incloure almenys els elements següents:*
 - a) Les situacions d'aprenentatge adaptades a les característiques del grup.*
 - b) Els criteris d'avaluació associats a les situacions d'aprenentatge plantejades.*
 - c) L'organització dels espais d'aprenentatge.*
 - d) La distribució del temps.*
 - e) La selecció i organització dels recursos i materials.*
 - f) Les mesures d'atenció per a la resposta educativa per a la inclusió.*

■ BATXILLERAT

En relació amb el **disseny** de les programacions d'aula, el DECRET 108/2022, de 5 d'agost i el DECRET 103/2026, de 26 de juny que el modifica, estableixen el següent:

Article 21. Autonomia del centre

D'acord amb el que estableix l'article 26 del Reial decret 243/2022:

4. Els centres, a través del seu projecte educatiu, han de desenvolupar i adaptar el currículum i afavorir l'elaboració de models oberts de programació docent i de recursos i materials didàctics, per tal de personalitzar i millorar les experiències d'aprenentatge de l'alumnat i d'adequar-lo a les diferents realitats educatives d'acord amb els principis del DUA.

Article 23. Programacions d'aula

Pel que fa a les programacions d'aula, cal tenir en compte les consideracions següents:

1. Cada docent ha d'elaborar i avaluar la programació d'aula de cadascuna de les matèries que imparteix per a cada nivell i grup en coherència amb la proposta pedagògica de cada matèria.
2. La programació d'aula és el document on cada docent ha de projectar les intencions educatives en l'organització i el desenvolupament de les situacions d'aprenentatge significatives. Aquests han d'oferir-se a l'alumnat en el context de la vida quotidiana per tal de donar una resposta educativa ajustada a les característiques, interessos i necessitats col·lectives i individuals.
3. A les programacions d'aula, cal preveure les adequacions necessàries per atendre l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu des d'una perspectiva inclusiva i d'acord amb els principis del DUA.
4. La programació d'aula ha d'incloure els elements següents per a cadascuna de les matèries i els grups:
 - a) Les situacions d'aprenentatge adaptades a les característiques del grup.
 - b) Els criteris d'avaluació associats a les situacions d'aprenentatge plantejades.
 - c) L'organització dels espais d'aprenentatge.
 - d) La distribució del temps.
 - e) La selecció i l'organització dels recursos i materials.
 - f) Les mesures d'atenció per a la resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat.
 - g) Els instruments d'avaluació, de recollida d'informació i models de registre.

Sense perjudici d'això, les programacions d'aula poden ser objectiu d'adaptació i de modificació al llarg del curs escolar en funció de les circumstàncies de cada grup d'alumnat.

SITUACIONS D'APRENENTATGE

Per elaborar les **situacions d'aprenentatge** cal parar atenció a les indicacions de la normativa curricular vigent per a ESO i Batxillerat.

■ EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA

Pel que fa a les situacions d'aprenentatge, a l'article 2 del DECRET 107/2022, de 5 d'agost, es **defineixen** de la manera següent:

Article 2. Definicions

7. Situacions d'aprenentatge: situacions i activitats que impliquen el desplegament per part de l'alumnat d'actuacions associades a les competències específiques i a les competències clau i que contribueixen a la seua adquisició i desenvolupament. La capacitat d'actuació de l'alumnat en enfrontar-se a una situació d'aprenentatge requereix mobilitzar tot tipus de coneixements implicats en les competències específiques, com són els conceptes, els procediments, les actituds i els valors.

A l'annex III del DECRET 107/2022, de 5 d'agost, es proporcionen **orientacions per al disseny** de situacions d'aprenentatge en les matèries de la nostra especialitat:

ANNEX III

Geografia i Història

5. Situacions d'aprenentatge

Les competències específiques de la matèria de Geografia i Història i la seua contribució al desenvolupament de les competències clau mobilitzen sabers sobre l'evolució de les societats humanes en el temps i sobre l'espai geogràfic on es desenvolupen les activitats. En aquest enfocament competencial, l'adquisició i el desenvolupament d'aquestes competències específiques pretén que l'alumnat compregui el món on viu i l'habiliten perquè se situï en el seu mateix context social i es forma una consciència ciutadana que li permet interactuar-hi de manera activa, crítica, responsable i sostenible en una societat cada cop més diversa i canviant.

Durant aquesta etapa educativa, l'alumnat entra a l'adolescència, un nou estat maduratiu essencial a l'articulació d'un primer projecte de vida. En aquest sentit, la consecució de les competències específiques de l'àrea suposa una ampliació dels sabers, un aprofundiment en el caràcter interdisciplinari i multidisciplinari, com també més capacitat de relacionar l'escala global i local. Totes aquestes capacitats han d'orientar-se a aplicar pràctica perquè contribuïsquen a aquest projecte de vida inicial.

La presència d'aquesta matèria al currículum es justifica pel seu enfocament crític, humanístic i el seu arrelament acadèmic i docent. A més, els valors humanístics relacionats amb les humanitats i les ciències socials, i més concretament amb la geografia i la història, contribueixen a promoure posicionaments ètics clars sobre els desafiaments del segle XXI, com el compromís ciutadà en l'àmbit local i global, la valoració de la diversitat personal i cultural, el compromís davant de situacions d'iniquitat i exclusió, la resolució pacífica de la el respecte al medi ambient o el compromís amb la preservació de l'herència social que suposa el patrimoni en les múltiples tipologies.

Des del punt de vista didàctic, cal tenir en compte que en aquesta etapa l'alumnat comença a desenvolupar un pensament abstracte i una actitud crítica i reflexiva sobre les seues experiències i el seu entorn. Per això, les situacions d'aprenentatge idònies per al desenvolupament i l'assoliment d'aquestes competències es fonamenten en els principis constructivistes, és a dir, part del que ja coneix l'alumnat per avançar i incorporar els nous aprenentatges de manera significativa. Així mateix, és fonamental comprovar el grau d'adquisició d'aquests aprenentatges i de connexió amb les experiències individuals de l'alumnat,

incorporant com a part de les situacions d'aprenentatge espais i temps per a la reflexió, el debat de punts de vista i l'autoconsciència de l'aprenentatge.

Dins aquest marc constructivista, les metodologies que afavoreixen especialment la implementació de les competències específiques són les de l'aprenentatge cooperatiu, l'aprenentatge basat en projectes, l'aprenentatge basat en problemes, la indagació col·lectiva, l'estudi en profunditat de casos, l'aprenentatge dialògic, les simulacions i els jocs de rol o els debats sobre processos oberts.

Aquestes metodologies prioritzen els processos d'aprenentatge de cooperació entre iguals, que afavoreixen la motivació, l'autonomia i la reflexió, i estan orientats a connectar amb les experiències individuals de l'alumnat en altres àmbits de l'aprenentatge escolar i de fora de l'escola. A més, permeten la integració d'activitats de tipus molt diversos, cosa que facilita i afavoreix l'aplicació pràctica i immediata dels continguts de la matèria i, en conseqüència, de l'adquisició o el desenvolupament de les competències.

Donades les característiques de l'àrea, les de l'alumnat i les metodologies esmentades, es recomana utilitzar una sèrie de criteris per dissenyar i desenvolupar les activitats d'aprenentatge orientades a promoure i afavorir la consecució de les competències. De manera general, les activitats d'aprenentatge haurien de:

- *Afavorir la mobilització de sabers interdisciplinaris implicats en l'adquisició de diverses competències específiques.*
- *Presentar a l'alumnat els aprenentatges en forma de reptes, jocs i problemes, i augmentar així la motivació per aprendre.*
- *Utilitzar la perspectiva coeducativa i inclusiva en el treball dels sabers, proporcionant més visibilitat a les dones a les ciències socials i les humanitats.*
- *Fomentar la capacitat de treball individual i en equip, a més de lesforç, com a elements essencials del procés d'aprenentatge. El treball cooperatiu hauria de ser prioritari en el desenvolupament de l'àrea, entenent l'aula com a microsocietat de què forma part l'alumnat.*
- *Promoure la creativitat i l'aportació crítica del mateix alumnat a les seues realitzacions.*
- *Recórrer als elements patrimonials i culturals més propers a la realitat de l'alumnat com a punt de partida per a la proposta de tasques.*
- *Aprofitar les possibilitats de l'entorn com a recurs educatiu.*
- *Utilitzar el potencial de les tecnologies de la informació i la comunicació de manera adequada i responsable.*
- *Afavorir l'aplicabilitat dels aprenentatges adquirits a l'aula de ciències socials a altres contextos.*

De manera més específica, des de l'àrea seria recomanable dissenyar activitats dels tipus següents:

- *Activitats d'indagació, sobretot les que impliquen un treball de camp, la recerca i el tractament d'informació rellevant a través de les fonts tradicionals i l'ús de les tecnologies de la informació i de la comunicació, i les que afavoreixen el treball cooperatiu situant l'alumnat com a protagonista del seu mateix procés d'ensenyament i aprenentatge.*
- *Activitats de foment de la lectura i l'escriptura mitjançant obres literàries, documents històrics i articles periodístics i científics sobre fets històrics i geogràfics concrets.*
- *Activitats d'elaboració, anàlisi i tractament d'eixos cronològics, texts, mapes, gràfics i estadístiques històriques i geogràfiques.*
- *Activitats que permeten explicar als altres el resultat de les tasques i argumentar-lo de manera oral i escrita.*

- *Activitats de reflexió que connecten els continguts amb experiències i sentiments personals de l'alumnat que han tingut lloc en altres contextos.*

- *Activitats dialògiques i de debat, complementàries o independents de les anteriors, en què l'alumnat puga expressar opinions personals crítiques i constructives, contrastar elements o dubtes sobre els continguts geogràfics o històrics, i mobilitzar la capacitat d'argumentació mitjançant el llenguatge verbal.*

L'avaluació de les competències específiques es fa mitjançant els criteris d'avaluació que permeten valorar de manera apropiada el nivell de desenvolupament competencial aconseguit per l'alumnat tant pel que fa als processos com als resultats. En conseqüència, és aconsellable utilitzar més d'una classe d'instrument d'avaluació, especialment incorporant els que no siguin exclusivament unidireccionals i que afavoreixin la implicació de l'alumnat en el seu mateix procés d'aprenentatge, com ara la coavaluació i l'autoavaluació, i s'utilitzaran instruments d'acord amb aquest objectiu, com ara les rúbriques.

BATXILLERAT

Pel que fa a les situacions d'aprenentatge, a l'article 6 del DECRET 108/2022, de 5 d'agost, es **defineixen** de la manera següent:

Article 2. Definicions

6. Situacions d'aprenentatge: situacions i activitats que impliquen el desplegament per part de l'alumnat d'actuacions associades a les competències específiques i a les competències clau, i que contribueixen a la seua adquisició i desenvolupament. La capacitat d'actuació de l'alumnat en enfrontar-se a una situació d'aprenentatge requereix mobilitzar tot tipus de coneixements implicats en les competències específiques, com són els conceptes, els procediments, les actituds i els valors.

A l'annex II del DECRET 108/2022, de 5 d'agost, es proporcionen **orientacions per al disseny** de situacions d'aprenentatge en les matèries de la nostra especialitat a 2n curs de Batxillerat:

ANNEX II

Geografia

4. Situacions d'aprenentatge

Les competències específiques de la matèria de Geografia contribueixen al desenvolupament de les competències clau i dels objectius del batxillerat mobilitzant multitud de sabers referits als desafiaments del segle XXI a escala nacional. L'adquisició i el desenvolupament d'aquestes competències específiques impliquen l'alumnat en les qüestions socials i mediambientals més rellevants des de l'anàlisi de l'espai geogràfic nacional a diferents escales, facilitant comprendre la relació entre allò local i allò global.

Les situacions d'aprenentatge són aquells aspectes rellevants que s'haurien de tenir en compte a la pràctica docent de Geografia. Posen en relació les competències específiques de la matèria amb metodologies didàctiques i contextos desitjables d'aprenentatge. Com a marc general de les situacions d'aprenentatge, amb l'objectiu d'assolir la diversitat d'interessos i necessitats de l'alumnat, s'incorporaran els principis del disseny universal d'aprenentatge, assegurant que no hi ha barreres que impedisquen l'accessibilitat física, cognitiva, sensorial i emocional per garantir la seua participació i aprenentatge. Tenint en compte també que l'alumnat assoleix un grau de pensament abstracte avançat respecte de l'etapa anterior, el disseny de les situacions d'aprenentatge ha de realitzar-se d'acord amb uns criteris didàctics clars que afavoreixin l'adquisició de les competències.

El principi fonamental és la construcció significativa d'aprenentatges, de manera que l'alumnat ha de partir dels aprenentatges de l'etapa obligatòria, en concret de la matèria de Geografia i Història. El caràcter explicatiu i integrador de la Geografia suposa mobilitzar també un altre tipus de sabers, siguin de disciplines afins com la Història, l'Economia, la Geologia o la Biologia,

siguen aprenentatges procedents de l'experiència personal de l'alumnat, a més relacionant els uns amb els altres i afavorint la interdisciplinarietat.

A partir d'aquesta mobilització de sabers, es plantegen situacions d'aprenentatge de tipus divers. Una situació d'aprenentatge desitjable seria l'elaboració de treballs de recerca, ja que engloben la utilització de metodologies i tècniques mateixes de la Geografia en la cerca, l'anàlisi i la interpretació de la informació, la concreció de resultats, i la seua redacció i eventual exposició o difusió. Entre les tècniques, cal destacar les tècniques d'informació geogràfica (TIG), eines corrents en la recerca geogràfica actual i de gran potencial didàctic. Aquesta situació constitueix, a més, una oportunitat per generar aprenentatges de tipus divers de manera autònoma, i també per a la reflexió personal tant sobre les qüestions investigades com sobre el procés d'aprenentatge propi. Atesa la dimensió pràctica de la geografia, sortir fora de l'aula i situar-se sobre el terreny directament constitueix una situació d'aprenentatge pràcticament ineludible. És l'ocasió d'aplicar i consolidar sabers procedimentals, conceptuals, però també contrastar les percepcions de l'espai amb escala geogràfica, l'observació directa i l'experiència mateixa amb la teoria.

Els debats argumentats sobre qüestions geogràfiques rellevants seria una altra situació desitjable d'aprenentatge. Els debats no només afavoreixen la generació d'aprenentatges conceptuals i procedimentals, sinó també els posicionaments ètics i el compromís cívic, de la mateixa manera que les destreses necessàries per exposar i defensar els diferents arguments contribueixen al desenvolupament del pensament crític i informat. A més, les qüestions geogràfiques rellevants que es debaten s'extreuen del món actual, cosa que mobilitza aprenentatges previs i permet integrar les experiències personals i les vivències compartides, establint els vincles pertinents amb les competències específiques.

Una variant dels debats consisteix en el plantejament de solucions i alternatives a ecodesafiaments de l'entorn proper de l'alumnat. Aquestes situacions d'aprenentatge suposen mobilitzar aprenentatges previs, però també posar en marxa destreses com la creativitat, el pensament alternatiu per dissenyar solucions, concretar resultats, planificar i redactar com es duran a terme. A més, impliquen l'alumnat amb el que passa al seu entorn proper (allò local) i ho comprometen des del punt de vista global.

També seria convenient introduir l'autoavaluació de l'alumnat com a espai específic a les situacions d'aprenentatge. Reflexionar sobre el que s'aprén, sobre el procés d'ensenyament i aprenentatge i el seu resultat, ajuda l'alumnat a conèixer-se com a aprenents i, en definitiva, a madurar. L'autoavaluació inclou, a més, la coavaluació entre alumnat i professorat, de manera que la reflexió s'amplia a tot el procés d'ensenyament i aprenentatge.

Pel que fa a les metodologies didàctiques més aconsellables per assolir les competències específiques, cal esmentar l'aprenentatge cooperatiu, l'aprenentatge basat en projectes, l'aprenentatge basat en problemes, la indagació col·lectiva, l'estudi en profunditat de casos, l'aprenentatge dialògic i els jocs de rol, per esmentar-ne algunes. Aquestes metodologies prioritzen els processos de treball en equip i l'aprenentatge col·laboratiu, afavoreixen la motivació, l'autonomia i la reflexió, i estan orientats a connectar amb les experiències individuals de l'alumnat dins i fora de l'institut. El treball en equip suposa una oportunitat per ampliar referents i explorar els matisos que proporciona la multiplicitat de mirades i respostes a reptes comuns. A més, no exclouen l'aprenentatge individual, sinó que el potencien, alhora que afavoreixen l'adquisició i el desenvolupament de sabers competencials, com també el diàleg democràtic i la formació d'una consciència ciutadana.

Història de l'Art

4. Situacions d'aprenentatge

L'ensenyament de la Història de l'Art ha de concordar amb els principis generals del Batxillerat i, en conseqüència, afavorir la formació de l'alumnat, la maduresa intel·lectual i humana i els coneixements. Ha d'ajudar-lo a aconseguir les habilitats i les actituds que permeten desenvolupar funcions socials i incorporar-se a la vida activa amb responsabilitat i competència. En conseqüència, el disseny de situacions i activitats d'aprenentatge ha de mostrar coherència amb aquestes apreciacions. Col·locar les competències al centre del procés d'ensenyament-aprenentatge i canviar el focus d'atenció des dels sabers a les competències suposa un tomb metodològic important.

La metodologia emprada a l'aula ha de partir de la perspectiva del docent com a orientador i facilitador del desenvolupament competencial a l'alumnat i s'ha de centrar en la realització de tasques plantejades amb un objectiu concret que aquest resolrà fent ús dels diferents tipus de sabers que la matèria posa al seu abast. Serà fonamental que els mètodes didàctics emprats siguin capaços de generar curiositat i instar els docents a plantejar seqüències didàctiques en què l'alumnat siga conscient del que aprén, sàpiga per què ho aprén i siga capaç d'aplicar allò que s'ha après en diferents contextos dins i fora de l'aula. Per això, les metodologies emprades han de ser actives i contextualitzades, facilitant la participació i implicació de l'alumnat i afavorint l'ús dels sabers dins de situacions reals plantejades pel docent per aconseguir aprenentatges més duradors.

Per a l'ensenyament de la Història de l'Art seran fonamentals les estratègies didàctiques que contextualitzen les obres d'art al voltant de l'educand i integren les activitats didàctiques a la comunitat on resideixen. Aquestes intencions es poden dur a la pràctica utilitzant metodologies didàctiques com el treball per projectes, que afavoreix especialment l'aprenentatge competencial i que es basa en la proposta d'un pla d'acció amb què es busca un resultat pràctic determinat. Aquesta metodologia ajuda l'alumnat a organitzar el seu pensament, enfortint la seua capacitat de reflexió i crítica, aplicant els sabers i habilitats que adquireix a contextos reals. Altres metodologies adequades per al treball de la matèria i l'adquisició de les competències específiques seran l'estudi en profunditat de casos, l'aprenentatge dialògic, la gamificació o el debat. La tasca del docent serà element clau en l'apartat metodològic, no només per la metodologia que ha d'anar escollint segons les circumstàncies, sinó també per la tasca com a dinamitzador de les activitats que es realitzen a l'aula. Activitats en què cal destacar la presència de contingut digital. La xarxa ofereix l'oportunitat d'utilitzar recursos múltiples i variats que són molt adequats per accedir a la informació, per fomentar la interacció tant entre l'alumnat i el professorat com entre els mateixos alumnes i la creació de contingut digital. No obstant això, convé no obviar la utilització de recursos didàctics més tradicionals, dels quals es pot extreure també informació molt valuosa, com el cinema, la literatura o els textos històrics, periodístics, filosòfics o artístics, entre d'altres, a través dels quals es pot promocionar l'obra d'art entre l'alumnat tant pel que fa al contingut com al continent.

Igualment, seria recomanable tenir en compte una sèrie de criteris a l'hora de planificar i desenvolupar les activitats d'aprenentatge amb la intenció de permetre un treball simultani de les competències específiques: han de fomentar la inclusivitat en el treball dels sabers, la creativitat i les aportacions mateixes de les alumnes i els alumnes en les seues realitzacions, utilitzar l'entorn com a recurs educatiu, prioritzar el mètode i connectar els continguts amb experiències i sentiments personals de l'alumnat.

Finalment, amb l'objectiu d'atendre la diversitat d'interessos i necessitats de l'alumnat i fer-ne més inclusiva l'experiència educacional, s'hi incorporaran els principis del disseny universal d'aprenentatge. Assegurant, així, que no hi ha barreres físiques, cognitives, sensorials o emocionals que suposen un límit al seu aprenentatge.

Història d'Espanya

4. Situacions d'aprenentatge

Les competències específiques de la matèria d'Història d'Espanya tenen a veure amb els sabers bàsics sobre l'evolució de les societats en el temps, els reptes del món actual i el compromís cívic. Aquest enfocament competencial pretén, en conseqüència, que l'alumnat aconseguisca una comprensió del país on viu en el moment en què està a punt de convertir-se en ciutadà actiu i amb plenitud de drets i deures.

En aquest sentit, es pretén que l'alumnat siga un subjecte actiu del seu mateix context i que adquirisca una consciència crítica a la societat diversa i canviant en què viu. El món avui necessita ciutadans actius, crítics, responsables i que cuiden la sostenibilitat del planeta, formats amb disciplines de caràcter humanístic i social que contribuïsquen a promoure posicionaments ètics clars sobre els reptes del segle XXI. Alguns d'aquests desafiaments estan relacionats amb el compromís ciutadà, tant en l'àmbit local com global, la valoració de la diversitat cultural, el compromís davant les desigualtats i exclusions, la solució pacífica dels conflictes, l'acceptació de la incertesa, el respecte al medi ambient o el compromís amb la preservació de l'herència social que suposa el patrimoni.

En segon de Batxillerat, l'alumnat assoleix la majoria d'edat, situació que requereix una aproximació més gran al coneixement del sistema polític en què podrà exercir els seus drets i deures. Per això, l'assoliment de les competències específiques d'aquesta matèria suposa l'ampliació dels sabers bàsics de l'Educació Secundària Obligatoria, l'aprofundiment en el caràcter interdisciplinari i una capacitat més gran de relacionar l'escala local i la global. Totes aquestes competències contribuiran a la conformació d'una ciutadania conscient sobre els seus drets i deures i crítica amb la societat on viu.

Perquè l'aprenentatge siga significatiu per a l'alumnat de Batxillerat, cal tenir en compte que, generalment, en aquestes edats han desenvolupat el pensament abstracte i l'actitud crítica i reflexiva sobre les experiències i l'entorn. Per això, cal potenciar i explotar aquestes capacitats en les situacions d'aprenentatge que es plantegen en aquesta matèria. Les situacions idònies partiran de les idees prèvies de l'alumnat, per anar construint un aprenentatge veritablement significatiu. A més, caldrà seqüenciar les situacions d'aprenentatge de manera que es partisca d'allò més senzill per anar construint el coneixement cap a situacions més complexes.

De la mateixa manera, les situacions d'aprenentatge incorporaran espais i moments per a la reflexió, el debat i el contrast d'opinions, com també l'autoconsciència de l'aprenentatge per comprovar el grau d'adquisició d'aquests aprenentatges i la connexió amb les experiències individuals de l'alumnat. Tot això, s'haurà de dur a terme mantenint la motivació de l'alumnat i fent-ho conscient del seu paper actiu, autònom i responsable a l'aprenentatge i sense deixar de bandal voltant com a recurs educatiu.

L'aproximació competencial es caracteritza per la transversalitat, que implica competències semblants en diverses matèries, canvi curricular que implica una interdisciplinarietat necessària i haurà de tenir en compte estratègies d'aprenentatge dinàmiques. Per una banda, el paper del docent ha de ser de guia del desenvolupament competencial de l'alumnat, plantejant-li situacions d'aprenentatge que ha de resoldre fent un ús adequat dels sabers bàsics. Així mateix, el docent haurà d'atendre i respectar els diferents ritmes i els estils d'aprenentatge de l'alumnat mitjançant situacions de treball individuals i cooperatives. Igualment, els mètodes docents hauran de generar a l'alumnat la curiositat i la necessitat per adquirir les competències específiques d'aquesta matèria. D'aquesta manera, l'alumnat entendreà per què aprèn els sabers bàsics, perquè ho fa i adquirirà la capacitat d'usar el que s'aprèn en diferents contextos dins i fora de l'aula.

A més, per potenciar la motivació per l'aprenentatge competencial es requereixen metodologies actives i contextualitzades al voltant de l'alumnat, que faciliten la seua participació, implicació i ús dels coneixements en situacions reals. Aquestes seran les que generaran aprenentatges més duradors i transferibles a la situació de ciutadans actius i participatius. Aquestes situacions d'aprenentatge s'han de basar en estratègies interactives, com les de l'aprenentatge cooperatiu, de manera que, mitjançant la resolució conjunta de tasques, els membres del grup coneguen els mètodes usats pels seus companys i puguin aplicar-los a situacions semblants en el seu context, després d'haver concebut l'aula com una societat de la qual l'alumnat forma part.

L'aprenentatge per projectes, els centres d'interés, l'estudi de casos, l'aprenentatge dialògic o l'aprenentatge basat en problemes afavoreixen la participació activa i l'intercanvi d'idees. Aquestes estratègies didàctiques facilitaran l'aprenentatge competencial, l'autonomia, l'esforç i la motivació de l'alumnat. Igualment, les situacions d'aprenentatge han de promoure la creativitat i l'aportació crítica de l'alumnat, partint dels elements patrimonials més propers i del seu entorn, com a recurs educatiu per a la proposta de situacions d'aprenentatge. No s'haurà de descuidar el potencial motivador de les tecnologies de la informació i la comunicació, ni el seu ús responsable i crític.

Com a marc general, les situacions d'aprenentatge hauran de tenir una perspectiva inclusiva i coeducativa, en què les dones gaudisquen d'una major visibilitat en el tractament dels sabers bàsics. Amb l'objectiu d'atendre la diversitat d'interessos i necessitats de l'alumnat, s'incorporaran els principis del disseny universal d'aprenentatge, assegurant que no hi ha barreres que impedisquen l'accessibilitat física, cognitiva, sensorial i emocional per garantir-ne la participació i l'aprenentatge.

En síntesi, des d'aquesta matèria s'hauran de dissenyar situacions d'aprenentatge que impliquen activitats de recerca i tractament de la informació obtinguda per diferents tipus de fonts. Igualment, caldrà atendre el foment de la lectura d'obres literàries, documents històrics, articles hemerogràfics i científics sobre els sabers bàsics de la matèria. Això haurà de donar lloc a l'escriptura de textos i l'elaboració d'eixos cronològics, gràfiques o mapes on s'elaborarà la informació obtinguda per les fonts.

A més, s'hauran de crear situacions d'aprenentatge en què l'alumnat puga transmetre la informació de forma oral, argumentant-ne el resultat de les investigacions i debatent-ne les opinions crítiques.

PRESENTACIÓ DE LES MATÈRIES DE L'ESPECIALITAT

A la normativa curricular vigent per a ESO i Batxillerat es desenvolupa el currículum de les matèries de la nostra especialitat, que inclou una **introducció o presentació** de les característiques de cada matèria i altres aspectes rellevants.

■ EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA

Aquesta és la **presentació** de les matèries de la nostra especialitat que apareixen al DECRET 107/2022, de 5 d'agost.

Geografia i Història (1r, 2n, 3r i 4t d'ESO)

1. Presentació

La vida en societat, la percepció i l'anàlisi crítica del món actual, complexa, plural i canviant, com a conseqüència de l'acció humana, social o individual, a través del temps i de l'espai, constitueixen l'objecte principal dels aprenentatges de Geografia i Història. Aquesta matèria, basada en dues disciplines de gran arrel acadèmic, continua el desenvolupament competencial de Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural d'Educació Primària i implica, en aquesta etapa educativa en què l'alumnat assolix l'adolescència, una participació progressiva més gran en aquesta societat, la conformació de la seua identitat individual i social, com també la preparació per a l'exercici de la ciutadania i la ciutadania i la preparació per a l'exercici de la ciutadania. El nostre present afronta reptes com garantir la sostenibilitat del planeta, la globalització i l'increment de les desigualtats, sobre els quals els futurs ciutadans han de ser conscients per prendre decisions basades en els coneixements històrics i geogràfics i l'esperit crític.

El caràcter integrador i comprensiu de la geografia i la història, tant entre elles com respecte a les altres ciències socials, els confereix la capacitat necessària per contribuir a assolir els objectius i les competències establits en el perfil de sortida de l'alumnat de l'educació obligatòria.

La integració de la geografia i la història suposa, a més a més, la combinació dels seus mètodes, instruments i estratègies d'estudi a fi del desenvolupament competencial, en mobilitzar destreses com la localització i la identificació d'informació i de fonts utilitzant eines i recursos d'índole diversa, des dels digitals als més tradicionals, el pensament crític, la comparació i la interrelació de fet.

Ambdues disciplines són indispensables per poder afrontar els reptes que les societats actuals plantegen respecte a la informació. La societat de la hiperinformació sotmet l'alumnat a dos desafiaments importants: saber destriar quina informació és essencial i quina és anecdòtica, i trobar informació veraç davant de falsedats i tergiversacions a què cada vegada està més exposat. La geografia i la història aporten les eines necessàries per poder formar en competència informacional i assumir el repte amb garanties de superació. A més, tant la geografia com la història s'interrelacionen intensament amb la resta de les ciències socials i humanitats, els continguts de les quals promouen a través de la seua presència implícita al currículum de Geografia i Història, com és el cas de l'economia i la història de l'art.

La geografia, per la seua banda, aporta habilitats per a l'anàlisi i l'enteniment de l'espai i la interacció que les societats humanes mantenen amb el medi natural a l'espai físic mitjançant el concepte d'espai geogràfic. Contribueix, doncs, a explicar les transformacions des d'un punt de vista processual, el de la interacció ésser humà-medi natural, des d'una perspectiva crítica i de compromís social enfocada cap a la detecció dels desequilibris territorials i principals problemes del món actual, buscant solucions sostenibles, solidàries i justes.

La història permet comprendre l'evolució temporal dels grups i els individus humans mitjançant la construcció d'explicacions causa-efecte, contribuint a l'entesa de la diversitat i la complexitat de l'experiència humana, forjada a través de processos de canvi i de continuïtat.

En conseqüència, tant la geografia com la història fan el present més intel·ligible per a l'alumnat, ja que promouen la seua capacitat d'empatitzar respecte a altres cultures, fomentant la tolerància envers les diferències i les actituds d'interés i respecte envers altres identitats i cosmovisions. En definitiva, afavoreixen l'enriquiment personal de l'alumnat alhora que en faciliten la integració i la participació social.

D'altra banda, ambdues disciplines, geografia i història, han anat lligades històricament a uns valors humanístics que ara cobren més presència específica tant en el perfil de sortida com en les competències específiques i en els continguts bàsics. Aquests valors estan relacionats directament amb els desafiaments i els reptes que afronta el món actual, plasmats en els Objectius de Desenvolupament Sostenible: la cultura de la pau, la igualtat de drets entre homes i dones, la crítica cap a les situacions iníquies, la sostenibilitat mediambiental, la ciutadania i la convivència democràtica i la valoració i preservació del patrimoni natural i cultural.

En síntesi, aquesta matèria tracta de complir una funció cívica important en harmonitzar les senyes d'identitat del col·lectiu a què pertany cada individu amb l'entramat de cultures en què es veu immers l'habitant del llogaret global. Per això, en la mesura que mostra i permet entendre que cap identitat és eterna o impenetrable i que les construccions humanes són peribles, la seua presència a la formació de l'alumnat del segle XXI és fonamental. Només així podrà entendre que el canvi, i no pas la immutabilitat, és l'essència de l'esdevenir de la humanitat.

La matèria de Geografia i Història s'estructura en els elements curriculars següents: nou competències específiques, amb la descripció corresponent; les principals connexions d'aquestes competències específiques entre si, amb les d'altres matèries de l'etapa i amb les competències clau; els sabers bàsics, graduats a dos nivells corresponents al final del segon curs i del quart curs de l'etapa; situacions d'aprenentatge; i, finalment, els criteris d'avaluació, igualment graduats en dos nivells.

■ BATXILLERAT

Aquesta és la **presentació** de les matèries de la nostra especialitat en 1r curs de Batxillerat que apareixen al DECRET 103/2026, de 26 de juny.

Història del Món Contemporani (1r de Batxillerat)

La matèria d'Història del Món Contemporani pretén proporcionar a l'alumnat una visió rigorosa i alhora útil i funcional de la història contemporània, orientada a promoure l'observació, l'anàlisi i la interpretació del seu entorn real i, alhora, a l'exercici d'una ciutadania activa i implicada en la vida social. El pensament històric, que integra el conjunt d'intencions, estratègies i mètodes que orienten l'estudi del passat, es posa al servei de comprendre el present per afrontar així els reptes que ens planteja el segle XXI. Perquè és des de l'observació del món actual i la previsió del futur que ja despunta, d'on sorgeix la necessitat de dirigir la nostra mirada a la història, més o menys recent, per obtenir les claus, les preguntes i potser també alguna de les respostes per entendre i millorar el món en què vivim. Els problemes i els reptes que ens planteja la realitat globalitzada que configura el nostre entorn són múltiples i ineludibles, i no és possible atendre'ls sense els recursos que ens ofereix la història contemporània, que des de fa una mica més de dos segles tracta de donar resposta a bona part d'aquests mateixos desafiaments. En aquest sentit, l'alumnat ha de prendre consciència que hereta un llegat, donat en les experiències acumulades per les generacions que ens van precedir, en què juntament amb els grans èxits que ens permeten disposar avui d'un relatiu benestar, també cal trobar errors, fracassos i fets dolorosos que cal afrontar i incorporar a la nostra memòria col·lectiva per aprendre a evitar situacions. Ara bé, concebre la història com un procés obert, sempre en construcció, en què la ciutadania escriu el seu mateix destí, implica assumir una responsabilitat cívica compromesa amb una societat més justa, equitativa i solidària.

D'altra banda, l'aproximació a la metodologia històrica obliga l'alumnat a l'ús rigorós i crític de les fonts, a la utilització precisa dels conceptes i del marc de la historiografia, i al coneixement reflexiu de les principals teories i corrents acadèmics que s'han desenvolupat en l'àmbit de la història i d'altres ciències socials afins. Així mateix, la metodologia històrica promou l'exercici de processos inductius i d'indagació relacionats amb estratègies d'utilització de documents i proves, com també la cerca i el

tractament d'informació i fonts textuais, gràfiques, audiovisuals, artístiques, literàries, hemerogràfiques i sonores, accessibles en molts casos gràcies a plataformes digitals. Finalment, la utilització de dades, el contrast, la contextualització i la interpretació de la informació, i el treball directe amb la narració històrica, permeten entendre la història com un àmbit de coneixement en construcció, en contínua revisió i canvi, i condicionat pels interessos que, des del present, marquen la rellevància de determinades qüestions i plantejaments. En tots aquests processos adquireix un paper fonamental l'exercici del pensament crític, fonamentat i raonat, igual que la transferència d'informació i del coneixement elaborat, que a més de suposar l'ús avançat de mitjans digitals implica també el desenvolupament d'estratègies comunicatives eficaçes.

Les diferents competències específiques que conformen la matèria es dirigeixen a aconseguir les finalitats ja enunciades, identificant les estratègies, eines i processos necessaris per introduir l'alumnat en el pensament històric i per abordar les claus i les grans qüestions entorn de les que es configura el món contemporani. S'hi tracten els temes i esdeveniments fonamentals que han marcat el transcurs de la història contemporània fins al món actual, com també els reptes que cal afrontar en el present per encarar el segle XXI. Així, a més d'habilitats i procediments concrets, i referències a determinats àmbits de coneixement associats a qüestions i temes clau, les competències específiques fan referència a aquells valors i actituds que conformen l'orientació pràctica i funcional de la matèria i el compromís social que aquesta vol promoure.

Els criteris d'avaluació conjuguen les competències específiques amb els sabers bàsics i estan orientats a assolir els objectius generals del Batxillerat. S'hi incorporen tots els tipus de sabers, coneixements, destreses, actituds i valors, que s'han d'estimar de manera conjunta i equilibrada. Suposen, així, l'adaptació d'estratègies metodològiques i accions educatives en què s'exerciten tant els processos instrumentals com les actituds, aplicant-s'hi els principis i les pautes metodològiques del pensament històric en la construcció del coneixement. Aquesta adaptació implica, en conseqüència, la disposició d'instruments d'avaluació adequats i diferenciats amb els quals ponderar un conjunt ampli i divers d'accions, tenint sempre en compte la diversitat i individualitat de l'alumnat.

El plantejament i el disseny d'aquesta matèria respon a una proposta d'aprenentatge general comú al desenvolupament de la matèria de Geografia i Història en Educació Secundària Obligatoria i de la matèria d'Història d'Espanya de 2n de Batxillerat. D'aquesta manera, tant els pressupostos didàctics i la definició competencial com l'organització dels sabers bàsics mantenen una redacció i una estructura estretament vinculada, cosa que permet concebre d'una manera coherent l'aprenentatge de la història i de les ciències socials, com també apreciar-ne millor el valor educatiu.

Els sabers bàsics estan agrupats en tres blocs: «Societats en el temps», «Reptes del món actual» i «Compromís cívica». L'organització i la redacció d'aquests sabers s'assenta al voltant dels eixos i les claus conceptuals que estructuren les competències específiques i tenen una clara intencionalitat temàtica, encara que mantinguen una certa disposició cronològica i un bloc específic dedicat al món actual. Aquesta forma d'organitzar els sabers pretén promoure no sols la connexió del passat amb aquest immediat, per insistir així en el caràcter funcional i significatiu dels aprenentatges, sinó també l'establiment de marcs comparatius pel que fa al desplegament d'experiències i processos històrics determinats entre diferents etapes d'aquesta mateixa època. D'aquesta manera, s'accentua el tipus d'aproximació interpretativa i comprensiva de la història contemporània que es pretén, sense que per això es descontextualitzen els fets i els esdeveniments concrets més rellevants, que han de ser identificats i explicats des dels paràmetres i variables que defineixen cada moment històric i l'aplicació del criteri de causalitat, essencial en aquesta disciplina. D'altra banda, aquesta proposta de sabers ha de permetre al professorat i a l'equip docent dels centres desenvolupar les mateixes intencions i programacions educatives, incorporant projectes interdisciplinaris que impliquen el treball amb altres matèries.

Des d'aquesta perspectiva competencial de la matèria, en què l'exercici d'habilitats i processos associats al pensament històric és ineludible, cal generar situacions actives d'aprenentatge en què es desenvolupen propostes d'indagació i de recerca basades en projectes d'interés científic, cultural i social, i en què l'alumnat siga l'encarregat de processar la informació, construir-ne el coneixement i transferir-lo. D'altra banda, atés el valor que es confereix a aquesta disciplina per a l'anàlisi de la realitat, és recomanable tractar constantment situacions actuals i establir inferències constants entre el passat i el present. A més, la presència de dos blocs específics sobre els «Reptes del món actual» i el «Compromís cívica» incideix en la necessitat de contemplar la història com un instrument no només per a l'anàlisi del present, sinó també per a l'adopció de compromisos davant dels

reptes del segle XXI. Convé allunyar-se així de propostes d'aprenentatge excessivament lineals en què, per una atenció excessiva a les etapes més llunyanes, es posterguen les qüestions més properes i de més actualitat. En qualsevol cas, caldrà procurar que els aprenentatges es connecten amb la realitat propera a l'alumnat, relacionant els diferents continguts amb el conjunt d'experiències històriques que formen la memòria col·lectiva i el patrimoni i l'entorn cultural, material i immaterial del qual forma part.

Aquesta és la **presentació** de les matèries de la nostra especialitat a 2n curs de Batxillerat que apareixen al DECRET 108/2022, de 5 d'agost.

Geografia (2n de Batxillerat)

1. Presentació

La Geografia és la ciència que s'ocupa de l'estudi de l'espai terrestre i de la interrelació amb els grups humans que el poblen. El principal objectiu és la comprensió sobre com els grups humans organitzen i elaboren aquest espai, centrant-se en les localitzacions i distribucions dels fets socials, com també en les causes, processos i conseqüències, actuals o futures. És una ciència explicativa que integra sabers procedents d'altres ciències de tipus molt divers per generar coneixement i plantejar noves qüestions sobre l'espai terrestre, l'acció social i la repercussió sobre el medi ambient.

Com a éssers amb consciència espacial-temporal, els éssers humans necessitem un coneixement que ens permeta interpretar la realitat més enllà de la percepció individual i col·lectiva, i fonamentar així el pensament crític i l'exercici de la ciutadania democràtica des del coneixement, la responsabilitat i uns valors en sintonia amb els objectius de desenvolupament sostenible per construir una societat més justa.

El plantejament didàctic general de la matèria s'enfoca en un doble sentit. D'una banda, la comprensió holística de l'espai geogràfic com a lloc on conflueixen processos naturals i humans, i on també es presenten els reptes socials i mediambientals que preocupen la societat. De l'altra, la determinació de l'escala d'anàlisi i la relació del que és global amb el que és local. Aquesta matèria de Geografia se centra al territori d'Espanya com a espai geogràfic concret, delimitat per fronteres i configurat per l'acció social de grups humans i interessos diversos, confrontats a través de processos històrics, però que són part integrant d'un món global i Europa.

En relació amb els principis pedagògics del batxillerat, cal assenyalar que la dimensió pràctica de la Geografia es presta al desenvolupament de capacitats com aprendre per si mateix, treballar individualment i integrat en un equip, com també avaluar les situacions i fets per aplicar els mètodes de recerca apropiats. Com a disciplina acadèmica amb una sòlida dimensió teòrica, permet potenciar l'interès i l'hàbit per la lectura i la capacitat d'expressar-se correctament en públic.

Respecte de l'etapa d'Educació Secundària Obligatòria, la matèria Geografia suposa una especificitat i profunditat més gran respecte de la matèria de Geografia i Història, no només perquè els sabers són eminentment geogràfics, sinó perquè l'escala d'anàlisi està centrada en un espai concret, en aquest cas Espanya. En síntesi, la matèria comporta més especialització, un rigor analític i conceptual més gran des de la matèria, que contribueix al desenvolupament del pensament crític de l'alumnat. Igualment, pel que fa als valors cívics, suposa un finançament relacionat amb l'empatia que desperten els ecodesafiaments, els desequilibris i la diversitat que constitueixen el nucli de la matèria.

La matèria Geografia contribueix als objectius del Batxillerat referits a consolidar una maduresa personal que permeti actuar de manera respectuosa; analitzar i valorar críticament les desigualtats existents; exercir la ciutadania democràtica, refermar hàbits de lectura, estudi i disciplina; dominar l'expressió oral i escrita, conèixer i valorar críticament les realitats del món contemporani; accedir als coneixements científics i tecnològics fonamentals; i consolidar l'esperit emprenedor amb actituds de creativitat i una actitud responsable i compromesa en la lluita contra el canvi climàtic i la defensa del desenvolupament sostenible.

Igualment, la Geografia contribueix al perfil competencial de l'alumnat al final del Batxillerat al doble vessant de les competències clau i dels desafiaments del segle XXI. Respecte a les competències clau, aquesta matèria contribueix a l'adquisició i el desenvolupament de totes elles, essent particularment estreta la seua relació amb la competència matemàtica, ciència, tecnologia i enginyeria, la competència personal, social i d'aprendre a aprendre i la competència ciutadana. Pel que fa als reptes del segle XXI, es relaciona amb el respecte al medi ambient, el consum responsable, el compromís ciutadà en l'àmbit local i global, la valoració de la diversitat personal i cultural, la confiança en el coneixement com a motor del desenvolupament i el compromís davant les situacions d'inequitat i exclusió.

La matèria Geografia s'estructura sobre la base de set competències específiques vinculades al perfil de sortida de l'alumnat de l'ensenyament bàsic, triades sobre les lògiques de la perspectiva de la ciència geogràfica en abordar els principals reptes ecosocials a què s'enfronta Espanya, i que estan estretament relacionades amb la consolidació de la consciència ciutadana, l'adquisició de maduresa personal i d'habilitats per fomentar i fomentar. Cadascuna d'aquestes competències específiques s'enuncia i es descriu, incloent-hi la contribució particular al perfil competencial de l'alumnat i el desenvolupament competencial esperat al final del segon de Batxillerat.

A continuació, s'hi inclouen els sabers bàsics de la matèria, agrupats en cinc blocs. El primer, Mètodes i tècniques de Geografia, és de caràcter procedimental, tal com el seu nom indica. Els blocs segon i tercer, Medi físic d'Espanya i Espanya: territori i societat estan dedicats a la societat i la seua interacció amb el medi. La cambra, Espanya a Europa i el món, tracta d'Espanya com a part integrant de marcs espacials de referència més amplis, és a dir, com a part d'Europa i del món. El cinqué i darrer bloc, Valors cívics i compromís ciutadà, és de caràcter axiològic i inclou valors relacionats amb les competències específiques i el perfil de sortida, però també amb el caràcter humanístic i científic de la Geografia. La segueixen les situacions d'aprenentatge i es conclou amb els criteris d'avaluació.

Història de l'Art (2n de Batxillerat)

1. Presentació

La Història de l'Art és una de les matèries amb més tradició dins el currículum de Batxillerat. Tanmateix, aquesta tradició no resta actualitat als sabers que inclou ni interés a les competències que en mobilitza l'estudi. La lectura detinguda dels objectius de l'etapa ens demostra la seua vigència i la manera com la matèria pot contribuir a la seua consecució. Resulta molt apropiada per ajudar l'alumnat a exercir una ciutadania democràtica, per consolidar-ne la maduresa personal i per al foment de la igualtat efectiva entre homes i dones. Mitjançant aquesta matèria podem treballar a l'aula molts dels valors que conformen l'educació dels futurs ciutadans i ciutadanes. La Història de l'Art es troba plena d'exemples sobre els quals construir una educació que millore aquests aspectes. Igualment, és idònia per reforçar qüestions relacionades amb els hàbits d'estudi i de treball, ja que els seus continguts enforteixen la lectura i el domini de la llengua, a més de promoure l'ús de les tecnologies de la informació i de la comunicació. Ajuda a entendre realitats socials i històriques tant del passat com del present i promou que l'alumnat s'impique en la millora del seu entorn social. Finalment, promou comprendre el mètode científic i els procediments fonamentals de la investigació, com també l'esperit emprenedor i la creativitat, desenvolupant sensibilitat artística i enriquiment cultural.

La matèria exerceix un paper destacat al currículum de Batxillerat, contribuint a la formació de les alumnes i els alumnes, facilitant-los l'adquisició de les competències clau i ajudant-los a enfrontar els desafiaments del segle XXI. L'estudi de la Història de l'Art implica el maneig de missatges orals i escrits i contribueix al desenvolupament de la competència clau en comunicació lingüística. Així mateix, contribueix al desenvolupament de les competències clau digital, i personal, social i aprendre a aprendre, afavorint un creixement personal constant.

Estudiar les produccions artístiques de diferents societats i pobles aportarà a l'alumnat una visió àmplia en el camp social que contribuirà al desenvolupament de la competència clau ciutadana, en incloure aquest estudi els aspectes, econòmics, jurídics, polítics i socials. L'estudi de la capacitat creadora de l'ésser humà contribueix igualment a aconseguir la competència clau emprenedora i al discent a crear i replantejar idees, utilitzant la imaginació i la creativitat. Finalment, des d'aquesta matèria es contribueix també al desenvolupament de la competència clau en consciència i expressió culturals, en la mesura que el

coneixement de les arts i les manifestacions culturals ajudaran l'alumnat a comprendre i respectar les formes en què les idees artístiques s'han comunicat al llarg del temps.

La Història de l'Art pot contribuir a fer front als reptes del món actual. Les seues competències específiques i els sabers bàsics associats ajudaran l'alumnat a afrontar desafiaments tan importants com el compromís davant de situacions d'inequitat i d'exclusió, la resolució pacífica dels conflictes, l'acceptació i el maneig de la incertesa, la valoració de la diversitat personal i cultural, el compromís ciutadà en l'àmbit local i global, la confiança en el coneixement com a motor.

En definitiva, ajudaran l'alumnat a entendre i valorar la realitat que l'envolta per poder articular el mateix comportament fent possible que el coneixement guie les seues accions futures. D'aquesta manera, la matèria d'Història de l'Art s'enfila perfectament amb els principis pedagògics que recull l'article 35 de LOMLOE, ja que afavoreix la capacitat de l'alumnat per aprendre per si mateix, treballar en equip i aplicar mètodes de recerca apropiats que estimulen l'interés pel coneixement. Col·laborarà també en la incorporació de la perspectiva de gènere en la formació d'alumnes, com també en reforçar l'interés per la lectura i la millora de la capacitat d'expressió.

L'enfocament que en aquest currículum té l'estudi de la Història de l'Art afavoreix la innovació educativa, proposant com a referent les pedagogies actives i la utilització de les metodologies que posen els educands al centre de l'acció educativa. Les activitats han de ser motivadores, s'ha d'afavorir el treball en equip al voltant de projectes vinculats al context més proper, proposant situacions reals d'aprenentatge. És recomanable que el docent acompanye l'alumnat en aquest camí, convertint-se en organitzador del procés d'ensenyament-aprenentatge, facilitant l'aprenentatge per competències amb un enfocament globalitzador i amb una metodologia flexible que utilitze diferents estratègies metodològiques i recursos didàctics, i en què l'aprenentatge es plantege sempre com un repte capaç de despertar la curiositat.

La Història de l'Art del segon curs de Batxillerat complementa els coneixements artístics adquirits a l'ESO. En aquella etapa educativa el fenomen artístic és present en els quatre cursos inclosos en la matèria Geografia i Història. Al Batxillerat adquireix una entitat mateixa i es converteix la història de l'art en objecte d'estudi per se, es desenvolupen continguts més analítics que descriptius, es vincula l'obra artística al passat, però també amb el present, i tracta el producte com un fenomen de rigorosa actualitat.

L'estructura dels elements curriculars queda articulada de la manera següent: en primer lloc, es recullen les set competències específiques de la matèria acompanyades per la seua descripció. L'organització de les mateixes fomenta l'adquisició de les destreses, actituds i sabers propis de la matèria, atenent l'obra d'art i el seu llenguatge, els estils artístics, l'aportació de les dones a la matèria artística, el reconeixement del patrimoni i l'elaboració de treballs al voltant de la història de l'art.

A continuació, es mostren els sabers bàsics distribuïts en sis blocs. El primer, "Ens apropem a l'obra d'art", conté els sabers instrumentals necessaris per iniciar el treball a la matèria. En els quatre blocs següents es fa un recorregut pels diferents estils de la Història de l'Art: "Rituals, figura humana i res publica als inicis de l'art"; "Religió i art: cristianització d'Europa i expansió de l'islam"; "Burguesia i ciutats, humanisme i poder"; i "Academicisme, individualisme i industrialització. La independència de les arts plàstiques". Finalment, trobem un bloc final, "El món de l'art al segle XXI", que pretén aconseguir que l'alumnat no només adquireixca coneixement artístic, sinó que gaudisca de l'obra d'art.

Per últim, es proposen situacions d'aprenentatge adequades per treballar tant aquestes com els continguts de la matèria i especifiquen els criteris d'avaluació imprescindibles per comprovar que l'alumnat ha assolit els objectius plantejats.

Història d'Espanya (2n de Batxillerat)

1. Presentació

La matèria d'Història d'Espanya pretén desenvolupar en l'alumnat el pensament històric, de manera que siga capaç d'entendre el món on viu mitjançant l'anàlisi crítica de la societat. D'altra banda, la Història contribueix a la formació de ciutadans

responsables, conscients dels deures i les obligacions; a la identificació dels èxits aconseguits pels seus avantpassats i al compromís amb les generacions futures.

Amb aquesta finalitat, la matèria d'Història d'Espanya de segon de Batxillerat pretén contribuir a comprendre el conjunt dels processos històrics fonamentals ocorreguts al passat espanyol, tenint en compte la pluralitat territorial i la pertinença a entitats supraestatals com ara la Unió Europea. Se centra en la història contemporània perquè l'alumnat assolisca una sensibilitat especial cap a la societat del present i les seues problemàtiques, contribuint a defensar la llibertat, els drets humans i els valors democràtics.

L'actitud crítica envers les fonts, el reconeixement de la diversitat cultural i la protecció del patrimoni seran claus a la Història d'Espanya. Mitjançant el mètode històric, que implica la contrastació crítica de fonts, l'alumnat entendrà que el coneixement del passat està basat en el rigor científic. El tractament de la informació extreta de fonts de naturalesa diferent i la seua contextualització permetran que l'alumnat entenga que el coneixement històric està en constant construcció i revisió.

Així, la Història d'Espanya contribuirà al desenvolupament de les competències clau per fer front als reptes del segle XXI. Per aquestes raons, la matèria és comuna a totes les modalitats de Batxillerat, i és essencial per a l'alumnat que arriba a la majoria d'edat i a la plenitud de drets i deures com a ciutadà, perquè és necessària per assolir la maduresa intel·lectual. L'alumnat entendrà que la societat que tenim, construïda al llarg del temps, és fruit de la participació de la ciutadania i de la implicació dels subjectes individuals en la construcció d'un entorn més just i solidari.

De fet, aquesta matèria pretén contribuir a assolir els objectius del Batxillerat, el primer dels quals fa referència a l'exercici de la ciutadania democràtica i l'adquisició d'una consciència cívica responsable que fomenti la corresponsabilitat en la construcció d'una societat justa i equitativa. De la mateixa manera, un altre objectiu del Batxillerat relacionat amb la matèria d'Història d'Espanya és fomentar la igualtat efectiva de drets i oportunitats de dones i homes, valorar críticament les desigualtats i combatre les discriminacions per raó de naixement, sexe, origen racial o ètnic, discapacitat, edat, malaltia, religió, creences, orientació sexual.

Un altre objectiu d'aquesta etapa educativa està relacionat clarament amb aquesta matèria: el coneixement crític de les realitats del món contemporani, dels seus antecedents històrics i els principals valors de la seua evolució. En darrer lloc, entre els objectius del Batxillerat hi ha la participació de forma solidària en el desenvolupament i la millora de l'entorn, com també l'atenció als principals reptes i problemes a què s'enfronten les persones al segle XXI i que la matèria d'Història d'Espanya contribuirà a poder afrontar i superar.

Cal remarcar que l'alumnat que curse Història d'Espanya de segon de Batxillerat ja haurà cursat Geografia i Història a l'ESO, havent aconseguit els fonaments de les competències que aquesta matèria pretén desenvolupar. A Batxillerat, s'espera que l'alumnat continue en l'adquisició d'aquestes competències i el progrés en el seu èxit. A més, part de l'alumnat haurà cursat la matèria d'Història del Món Contemporani de 1r de Batxillerat, on haurà seguit aconseguint competències específiques d'aquesta matèria.

Les competències específiques d'aquesta matèria pretenen subratllar la utilitat del passat per entendre el món actual com també ser significatives per a la necessitat de coneixement de l'entorn que té l'alumnat. Aquestes competències impliquen l'aprenentatge, l'articulació i la mobilització d'un conjunt de sabers bàsics que s'agrupen en els blocs següents: societats en el temps, reptes del món actual i compromís cívic. Alhora, els criteris d'avaluació tenen com a finalitat esbrinar si el nivell de desenvolupament competencial aconseguit es correspon amb els objectius de Batxillerat i el perfil de sortida de l'alumnat al final d'aquesta etapa educativa.

En síntesi, l'enfocament competencial de la matèria d'Història d'Espanya de segon de Batxillerat té l'objectiu de contribuir a la formació d'una ciutadania crítica que valore la democràcia consolidada, defensora del diàleg i que estiga preparada per afrontar els reptes de la societat actual. Per aconseguir-ho, el currículum de la matèria s'ha organitzat en els apartats següents: les competències específiques, amb la descripció, els sabers bàsics, les situacions d'aprenentatge i, en darrer lloc, els criteris d'avaluació.

CRITERIS DE VALORACIÓ

Els **criteris de valoració** publicats per als darrers processos selectius que afecten la presentació i la defensa de la programació d'aula, i la preparació i l'exposició oral d'una situació d'aprenentatge van ser els següents:

Segona prova

Estructura de la programació d'aula

- *Es justifica conforme al marc curricular legal.*
- *S'hi especifica matèria i nivell.*
- *Inclou context del grup.*
- *Presenta un guió clar i ben estructurat.*
- *La programació d'aula aplica els punts mínims que estableix la Resolució d'inici de curs per a Secundària i Batxillerat.*
- *La programació d'aula inclou la seua estructura elements del currículum de Secundària o Batxillerat (Decret 107/2022 o Decret 108/2022).*
- *Mostra una distribució temporal clara i realista amb el curs 2024/2025.*
- *Es limita a un curs escolar (2024/2025).*
- *Inclou propostes de millora tenint en compte la memòria final del curs anterior.*

Aspectes pedagògic-didàctics

- *Contextualitza adequadament tenint en compte el centre, el context, el cicle, l'etapa que descriu.*
- *S'adapta a les característiques de l'alumnat i a l'entorn educatiu.*
- *Contextualitza als reptes del segle XXI (sostenibilitat, digitalització, multiculturalitat, equitat).*
- *Desenvolupa propostes educatives a través de situacions d'aprenentatge.*
- *Proposa un enfocament globalitzador en relació amb altres matèries i competències específiques.*
- *Atén continguts transversals d'orientació professional i mesures per difondre bones pràctiques en l'ús de les TIC, la sensibilització, la prevenció de la violència i la discriminació.*
- *Pel que fa a la metodologia, proposa estratègies didàctiques innovadores, diferents tècniques i models pedagògics de manera fonamentada.*
- *Defensa amb rigor científic i fonamenta científicament fent referències a autors, estudis, informe o investigacions actuals sobre aspectes pedagògic-didàctics.*
- *Contextualitza amb la línia pedagògica del context del centre que presenta.*
- *Relaciona els diferents elements curriculars de manera coherent que permet una traçabilitat entre ells (metodologia, competències específiques, sabers bàsics, criteris d'avaluació i tasques que es desenvolupen).*

- *Relaciona els elements del currículum amb el perfil de sortida i els objectius d'etapa.*
- *Incorpora mesures d'atenció a la diversitat i de resposta a la inclusió. Inclou principis del DUA i concreció de mesures de nivell III i IV.*
- *Seqüència d'activitats clara i adaptada a la visió competencial de l'aprenentatge, atén les característiques que s'exposen al Decret 107/2022 i al Decret 108/2022 del currículum.*
- *La programació mostra un enfocament globalitzador.*
- *Refereix organització de les respostes educatives per a la inclusió de l'alumnat i les necessitats educatives especials.*
- *Mostra clarament l'organització dels espais i la distribució del temps.*
- *Selecciona recursos didàctics, tecnològics i organitzatius, com també materials adequats.*
- *Defineix clarament a la PA els criteris d'avaluació i instruments de recollida d'informació i models de registre.*
- *Presenta i utilitza de manera clara instruments d'avaluació variats.*
- *Inclou i planifica l'avaluació de la pràctica docent, com també de la programació mateixa.*
- *Planteja activitats extraescolars i/o complementàries.*

Estructura, desenvolupament i aspectes didàctics de la situació d'aprenentatge

- *Proposa una estructura coherent amb la programació d'aula que presenta.*
- *Mostra un enfocament competencial i globalitzador.*
- *Les situacions d'aprenentatge que presenta estan adaptades a les característiques del grup descrit.*
- *Especifica títol per a cada situació d'aprenentatge amb estil motivador i amb visió competencial.*
- *Inclou la descripció de la SA.*
- *Inclou justificació de la SA.*
- *Relaciona cada situació d'aprenentatge amb els ODS tenint en compte els reptes del segle XXI.*
- *Relaciona les competències específiques amb els criteris d'avaluació.*
- *Relaciona Sabers bàsics amb Criteris d'avaluació.*
- *Seqüència les activitats i els exercicis que presenta en la transposició didàctica amb estratègies metodològiques actives que fomenten l'aprenentatge competencial.*
- *El disseny de la SA explicita diferents tècniques docents per treballar la gestió del grup en aspectes relacionats amb equitat, multiculturalitat, foment lector, bon ús de les TIC, convivència i prevenció de la violència i de l'assetjament.*
- *Claredat en la distribució del temps a la transposició didàctica.*
- *Concreció de recursos, agrupament i gestió d'aula a cada SA.*
- *Mesures de resposta per a la inclusió de nivell III i IV.*

- La situació d'aprenentatge i la intervenció defineixen diferents nivells d'èxit i preveuen les adequacions necessàries per atendre des d'una perspectiva inclusiva l'alumnat NESE, tenint en compte els principis del DUA.
- Per a les diferents activitats proposa diferents tasques avaluables definint els instruments i les eines d'avaluació adequats i contempla estratègies que ajuden l'alumnat (per exemple, l'autoavaluació, la coavaluació i inclou una autoavaluació de la pràctica docent per a cada situació d'aprenentatge).
- Presenta criteris d'avaluació de les ACIS.
- Inclou l'avaluació de la pràctica docent.

Competència comunicativa

- Presenta una posada en escena adequada: seguretat, claredat, persuasió, domini del contingut, capacitat per connectar amb l'audiència mitjançant llenguatge verbal i no verbal, com també corporal adequat.
- Mostra una correcta competència comunicativa: volum de veu adequat, discurs fluid, clar i coherent, ús d'elements paraverbals (ritme i pauses).
- Usa de manera precisa i amb rigor acadèmic el vocabulari científicotècnic de l'especialitat.
- Mostra aptitud pedagògica capaç de motivar l'alumnat i transmetre solvència com a docent.
- Demostra correcció lingüística: Precisió gramatical i ortogràfica a l'expressió oral i escrita.
- Presenta capacitat de síntesi, amb habilitat per resumir i destacar-ne els aspectes més rellevants.
- Estructura correctament l'exposició: introducció, desenvolupament i conclusió.
- Usa dades històriques, geogràfiques i culturals precises i fonamentades i fa referència a fonts bibliogràfiques o investigacions rellevants.
- Demostra capacitat d'argumentació, presenta idees amb raonaments sòlids i ben fonamentats.
- Utilitza recursos visuals i didàctics: Integració de mapes, gràfics, imatges o documents històrics per donar suport a l'exposició. Explica i relaciona aquests recursos amb els sabers bàsics.
- S'adapta al context educatiu. Relaciona els sabers bàsics exposats amb el currículum vigent.
- Desenvolupa propostes didàctiques clares i aplicables a l'aula.
- Utilitza un llenguatge inclusiu i motivador que fomenta la participació i l'interès de l'alumnat.
- Inclou perspectives diverses i mostra respecte per la diversitat cultural.
- Gestiona adequadament el temps, amb capacitat per ajustar l'exposició, prioritzant els continguts més rellevants sense afanyar-se ni estendre's innecessàriament.
- Respon amb solvència preguntes o dubtes plantejats pel tribunal.

EXPLICACIÓ PER ELABORAR L'ÍNDEX

L'índex és la primera referència que tenen els tribunals per verificar que el teu treball didàctic inclou tots els elements exigits a la convocatòria, per la qual cosa ha de reflectir de forma clara i ordenada els apartats que el conformen, com també la pàgina on es troben. És important que tingues en compte que hi ha múltiples models i exemples vàlids. L'estructura concreta de l'índex que elabores dependrà de l'enfocament didàctic de la feina. De fet, us recomanem que dissenyeu el vostre mateix índex atenent la lògica interna de la vostra proposta educativa, garantint sempre la coherència entre els diferents apartats i l'adequada articulació dels elements curriculars.

Ara us proporcionem una explicació detallada per elaborar l'índex d'una programació didàctica i d'una situació d'aprenentatge amb tots els elements.

■ PROGRAMACIÓ D'AULA

Per elaborar l'índex de la vostra **programació d'aula** heu de tenir en compte les indicacions del currículum vigent, la convocatòria d'oposicions i els criteris de valoració publicats.

A la normativa, els articles 20 i 22 del DECRET 107/2022 per a ESO i els articles 21 i 23 del DECRET 108/2022 per a Batxillerat, modificat pel DECRET 103/2026, de 26 de juny, assenyalen que per a l'elaboració de les programacions d'aula s'utilitzaran model universal per a l'aprenentatge, com també els elements mínims que han d'incloure, entre els quals hi ha les situacions d'aprenentatge adaptades a les característiques del grup.

La darrera convocatòria d'oposicions va demanar una programació d'aula seqüenciada en un mínim de sis situacions d'aprenentatge desenvolupades, en què també s'hi inclou l'enfocament globalitzador amb altres matèries, els criteris per a la gestió de l'aula i la distribució temporal de les situacions d'aprenentatge proposades. Aquestes són les característiques relacionades amb el format de la programació d'aula que establia la convocatòria:

La programació didàctica o la programació d'aula, que haurà de presentar la persona aspirant segons la seua especialitat, tindrà caràcter personal, haurà de ser elaborada de forma individual per la persona aspirant, i tenir una extensió màxima de 60 pàgines, en format DIN-A4, escrites amb lletra «Arial», amb un cos de lletra de 12 punts, sense comprimir i de títol portada. La portada contindrà les dades d'identificació de la persona aspirant, el cos i l'especialitat per la qual es presenta. Aquesta portada, com també l'índex i els annexos, no es comptabilitzaran a les 60 pàgines. Els annexos no poden superar les 15 pàgines. En cas d'utilitzar taules o gràfics, l'interlineat podrà ser senzill. En cap cas el document no pot contenir enllaços.

Els darrers criteris de valoració publicats valoraven la seqüenciació i la temporalització de la programació d'aula en situacions d'aprenentatge, com també la presència d'un guió o índex clar i ben estructurat que inclogués els elements del currículum vigent.

En conseqüència, a l'índex de la teua programació d'aula has d'incloure tots els elements que s'indiquen a la normativa, a la convocatòria d'oposicions i als criteris de valoració, seqüenciant la programació d'aula en situacions d'aprenentatge.

■ SITUACIÓ D'APRENTATGE

Per elaborar l'índex d'una **situació d'aprenentatge** has de tenir en compte la convocatòria d'oposicions i els criteris de valoració publicats.

L'última convocatòria d'oposicions va demanar la preparació i l'exposició oral d'una situació d'aprenentatge en què han de constar el títol, la descripció i la justificació, les competències específiques i els criteris d'avaluació vinculats, com també la mateixa avaluació de la pràctica docent, els sabers bàsics que cal mobilitzar per a l'adquisició d'aquestes competències específiques i l'organització (seqüenciació de les activitats, distribució del temps). Aquest model es correspon amb les plantilles i els exemples publicats per la Conselleria, i és el que utilitzaràs com a referent per elaborar les teues situacions d'aprenentatge desenvolupades.

D'altra banda, els darrers criteris de valoració publicats valoraven un tipus molt concret de situació d'aprenentatge que també constituirà el referent per elaborar les situacions d'aprenentatge desenvolupades.

En conseqüència, a l'índex de la teua situació d'aprenentatge has d'incloure tots els elements que s'indiquen a la convocatòria d'oposicions i als criteris de valoració publicats de manera coherent.

EXEMPLE D'ÍNDEX D'UNA PROGRAMACIÓ D'AULA¹**1. INTRODUCCIÓ**

- 1.1. Matèria, curs i nivell
- 1.2. Justificació social i pedagògica

2. CONTEXTUALITZACIÓ

- 2.1. Marc curricular legal
- 2.2. Context del grup (entorn educatiu, centre i alumnat)
- 2.3. Plans, programes i projectes del centre (línia pedagògica)

3. OBJECTIUS DE L'ETAPA VINCULATS AMB LA MATÈRIA**3. COMPETÈNCIES**

- 3.1. Competències específiques
- 3.2. Competències clau (perfil competencial)

4. ESTRUCTURA I SELECCIÓ DE SABERS BÀSICS**5. CRITERIS PER A LA GESTIÓ DE L'AULA**

- 5.1. Principis metodològics i models pedagògics: DUA
- 5.2. Estratègies, tècniques i activitats d'ensenyament i aprenentatge
- 5.3. Selecció de recursos i materials didàctics i tecnològics
- 5.4. Organització dels espais i distribució del temps
- 5.5. Activitats complementàries
- 5.6. Enfocament globalitzador amb altres matèries i implicació de les famílies

6. TRANSVERSALITAT: ENFOCAMENT GLOBALITZADOR

- 6.1. Principis pedagògics (elements i continguts transversals)
- 6.2. Objectius de desenvolupament sostenible i reptes del segle XXI

7. MESURES D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT I DE RESPOSTA A LA INCLUSIÓ

- 7.1. Principis del DUA i inclusió educativa
- 7.2. Concreció de les mesures de resposta educativa (Nivells I, II, III i IV)

8. AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT

- 8.1. Característiques, fases i agents de l'avaluació
- 8.2. Criteris d'avaluació
- 8.3. Procediments i instruments de recollida d'informació (registres)
- 8.4. Criteris de qualificació i recuperació

¹Exemple d'índex d'una programació d'aula de la matèria d'Història del Món Contemporani a 1r de Batxillerat ajustat al format de la darrera convocatòria d'oposicions.

8.5. Objectivitat i transparència en el procés d'avaluació

8.6. Avaluació de la pràctica docent i de la programació didàctica (millora)

9. SEQÜENCIACIÓ DE LES SITUACIONS D'APRENTATGE

9.1. Distribució temporal de les situacions d'aprenentatge

9.2. Organització de situacions d'aprenentatge

SA01. Un gegant amb peus de fang: la caiguda de l'Antic Règim

SA02. Revolució en marxa! Del passat industrial als reptes de sostenibilitat

SA03. Moviments socials i revolucions liberals: objectius i èxits avui

SA04. Informe Setmanal: camí cap a la I Guerra Mundial

SA05. Un món en crisi: què hem après del passat?

SA06. Una història de la II Guerra Mundial a la ràdio

SA07. Geopolítica internacional: el món després de la guerra

SA08. El món actual: globalitzem?

SA09. Les expressions artístiques i culturals del món contemporani

10. BIBLIOGRAFIA

11. ANNEXOS

EXEMPLE D'ÍNDEX D'UNA SITUACIÓ D'APRENTATGE²**1. IDENTIFICACIÓ, DESCRIPCIÓ I JUSTIFICACIÓ****2. CONTEXTUALITZACIÓ**

2.1. Adequació al marc normatiu

2.2. Característiques del grup

3. OBJECTIUS D'APRENTATGE**4. ENFOCAMENT COMPETENCIAL**

4.1. Competències específiques i descriptors operatius vinculats

4.2. Contribució al desenvolupament de les competències clau

5. SABERS BÀSICS MOVILITZATS**6. CRITERIS PER A LA GESTIÓ DE L'AULA**

6.1. Aplicació dels principis del disseny universal per a l'aprenentatge

6.2. Mètodes, tècniques, estratègies i models pedagògics

6.3. Agrupaments, organització dels espais i distribució del temps

6.4. Concreció de materials, recursos i tecnologies digitals

6.5. Enfocament globalitzador amb altres matèries i implicació de les famílies

7. TRANSVERSALITAT: ENFOCAMENT GLOBALITZADOR

7.1. Principis pedagògics (elements i continguts transversals)

7.2. Relació amb els objectius de desenvolupament sostenible i reptes del segle XXI

8. MESURES DE RESPOSTA PER A LA INCLUSIÓ

8.1. DUA

8.2. Mesures aplicades

8.3. Activitats d'ampliació, aprofundiment, reforç i recuperació

9. AVALUACIÓ

9.1. Criteris d'avaluació vinculats

9.2. Procediments, instruments i eines d'avaluació

9.3. Fases i agents de l'avaluació

9.4. Criteris de qualificació

9.5. Pautes per avaluar l'alumnat amb necessitats educatives

9.6. Transparència i objectivitat

²Exemple d'índex d'una situació d'aprenentatge desenvolupada de la matèria d'Història del Món Contemporani a 1r de Batxillerat seguint els elements establits a la darrera convocatòria i els criteris de valoració publicats.

9.7. Avaluació de la pràctica docent

10. ORGANITZACIÓ I SEQÜENCIACIÓ

10.1. Tipus d'activitats

10.2. Seqüència d'activitats

11. BIBLIOGRAFIA

EXPLICACIÓ PER ELABORAR LA INTRODUCCIÓ

La **introducció** té com a finalitat presentar i justificar la vostra proposta educativa, oferint una visió general que permeta comprendre l'enfocament, el sentit i la intenció pedagògica de la matèria en què s'inscriu. Hi ha diverses maneres d'enfocar la introducció, l'habitual és que s'incloga una presentació breu i justificació de la teua proposta educativa en relació amb el currículum vigent i la finalitat de l'aprenentatge proposat per a l'alumnat.

Ara us proporcionem una explicació detallada per elaborar la introducció d'una programació didàctica i d'una situació d'aprenentatge.

■ PROGRAMACIÓ D'AULA

Per elaborar la introducció de la vostra **programació d'aula** heu de tenir en compte les indicacions del currículum vigent, la convocatòria d'oposicions i els criteris de valoració publicats.

Tot i que a la normativa i a la darrera convocatòria d'oposicions no s'indica clarament que la programació d'aula haja de contemplar un apartat com a introducció, és important identificar breument les característiques generals de la matèria, el paper que exerceix en el desenvolupament de l'alumnat i la seua finalitat.

D'altra banda, en els darrers criteris de valoració publicats es valorava l'especificació de la matèria i el nivell en què es desenvolupa la programació d'aula.

En conseqüència, aquests serien els **ítems** essencials a desenvolupar en la introducció de la teua programació d'aula:

- ✓ Presentació del curs escolar i de l'etapa educativa en què s'emmarca la programació d'aula.
- ✓ Presentació de la matèria tenint en compte la percepció del currículum sobre això. Es tracta d'una interpretació personal de les característiques de la matèria que descriu el currículum mateix.
- ✓ Fonamentació social i pedagògica de la matèria i justificació de la seua importància i aportació a la formació de l'alumnat.

■ SITUACIÓ D'APRENTATGE

Per elaborar la introducció d'una **situació d'aprenentatge** has de tenir en compte la convocatòria d'oposicions i els criteris de valoració publicats.

La darrera convocatòria d'oposicions indicava que la situació d'aprenentatge havia d'especificar la matèria i el nivell, el títol, la descripció i la justificació.

D'altra banda, en els darrers criteris de valoració publicats es valorava la presència d'un títol motivador i amb visió competencial, com també la descripció i la justificació de l'aprenentatge proposat en la situació d'aprenentatge.

En principi, aquests serien els **ítems** essencials que cal desenvolupar en la introducció de la teua situació d'aprenentatge:

- ✓ Títol motivador i amb visió competencial de la situació d'aprenentatge, coherent amb la temàtica que aborda i la seua justificació.
- ✓ Descripció de la situació d'aprenentatge en relació amb el curs, el nivell i la vinculació amb la programació didàctica de la matèria a què pertany.
- ✓ Explicació de la realitat i les necessitats de l'entorn (context) en què s'ubica la situació d'aprenentatge, i descripció del centre d'interés del qual parteix l'aprenentatge proposat.
- ✓ Justificació de la importància de la situació d'aprenentatge per a l'alumnat des d'un punt de vista social i pedagògic (què li aporta).

EXEMPLE D'INTRODUCCIÓ D'UNA PROGRAMACIÓ D'AULA³

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Matèria, curs i nivell

Aquesta programació d'aula es planteja per a la matèria d'**Història del Món Contemporani a 1r de Batxillerat**, matèria específica de les modalitats d'Humanitats i Ciències Socials. L'alumnat d'aquesta etapa està capacitat per pensar de manera abstracta i crítica, cosa que permet analitzar processos complexos, establir relacions de causa i efecte, i comprendre el canvi històric. En estar directament connectada amb el present, la matèria facilita la implicació emocional i cognitiva de l'alumnat, promovent el desenvolupament del seu pensament crític i comprendre la rellevància dels esdeveniments passats al món actual.

1.2. Justificació social i pedagògica

Per comprendre el paper que exerceix la Història del Món Contemporani al currículum educatiu de l'etapa respondrem a tres qüestions fonamentals que ens permeten justificar la seua importància social i pedagògica en la formació de l'alumnat.

Quina és la funció de la matèria? La matèria se sustenta en l'estudi crític del passat recent, proporcionant a l'alumnat una comprensió rigorosa, útil i funcional de la història recent, enfocada a observar, analitzar i interpretar la realitat del seu entorn. A més, pretén fomentar una ciutadania activa i implicada en la vida social.

Quina és la rellevància de la matèria? Radica en la seua capacitat per abordar els problemes i els reptes que planteja la realitat actual globalitzada. La història contemporània, en analitzar els darrers dos segles, ofereix recursos essencials per entendre i enfrontar aquests desafiaments. A través dels sabers bàsics propis de la matèria, l'alumnat pren consciència del llegat històric que hereta, incloent-hi tant èxits significatius com errors i fracassos del passat.

Què aporta la matèria a l'alumnat? Són múltiples els beneficis que aporta a l'alumnat la matèria d'història del món contemporani, entre els quals cal destacar el desenvolupament d'habilitats analítiques i crítiques, la consciència cívica i els valors democràtics, comprendre el present i la previsió del futur, la responsabilitat cívica i el compromís social, com també la connexió amb la realitat actual globalitzada.

³Exemple d'introducció d'una programació d'aula de la matèria d'Història del Món Contemporani a 1r de Batxillerat ajustat al format de la darrera convocatòria d'oposicions.

EXEMPLE D'INTRODUCCIÓ D'UNA SITUACIÓ D'APRENENTATGE⁴

TÍTOL: REVOLUCIÓ EN MARXA! DEL PASSAT INDUSTRIAL ALS REPTES DE SOSTENIBILITAT

1. IDENTIFICACIÓ, DESCRIPCIÓ I JUSTIFICACIÓ

Aquesta situació d'aprenentatge (SA) es titula “**Revolució en marxa!**”

Entenem per **Revolució Industrial** el conjunt de modificacions a l'estructura econòmica dels països occidentals que es va produir des de mitjan segle XVIII fins a finals del XIX. Es va caracteritzar principalment per l'expansió d'una indústria que va incorporar el maquinisme; pel desenvolupament del capitalisme; per les transformacions demogràfiques; pels canvis en la producció agrícola, i per la millora del sistema de transports. El naixement del capitalisme va facilitar l'aparició i el desenvolupament de tècniques de producció modernes durant la Revolució Industrial, a causa de l'establiment d'un sistema econòmic que fomentava la recerca constant dels beneficis econòmics amb reinversions de capital, fet que va comportar conseqüències importants a tots els nivells.

Aquesta situació d'aprenentatge s'ubica en el **context social** i part del **centre d'interés** de l'alumnat per comprendre, precisament, l'impacte de la Revolució Industrial en el món actual, en línia amb el desenvolupament sostenible i la necessitat d'articular el progrés de manera respectuosa amb el medi ambient. Per això, l'alumnat se submergirà en una anàlisi profunda de les repercussions ambientals, econòmiques, socials i polítiques d'aquest període històric, d'acord amb els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) de l'Agenda 2030. Aquesta anàlisi crítica permetrà a l'alumnat reflexionar sobre com les lliçons del passat poden guiar les accions presents i futures per fomentar un desenvolupament més equitatiu. D'aquesta manera, es pretén que l'alumnat adquireixca una comprensió més profunda de la relació entre els processos històrics i els desafiaments contemporanis i que es capaciten per participar activament en la construcció d'un futur sostenible.

La **importància** d'aquesta SA és que permet a l'alumnat comprendre i apropar-se a una de les transformacions més importants de la història de la humanitat, la industrialització, que va comportar un gran impacte tant en l'organització econòmica com en la composició de la societat occidental, modificant també l'organització política mundial en contribuir a la creació d'un món polaritzat entre països desenvolupats i subdesenvolupats, metròpolis i colònies; les manifestacions del qual actualment són societats riques molt desenvolupades, però també

⁴Exemple d'introducció d'una situació d'aprenentatge desenvolupada de la matèria d'Història del Món Contemporani a 1r de Batxillerat seguint els elements establerts a la darrera convocatòria i els criteris de valoració publicats.

evidents desigualtats i la degradació del medi ambient. Igualment, la SA permetrà a l'alumnat conèixer el procés d'industrialització a Espanya respecte a Europa i la Comunitat Valenciana dins el context nacional.

QUÈ CAL FER AQUESTA SETMANA?

El primer que cal fer és **triare el curs i la matèria** que vols programar. A continuació, heu de **llegir el currículum autonòmic** per comprendre la naturalesa de la prova d'aptitud pedagògica i fer una bona programació d'aula, tant la part general com els elements curriculars de la matèria que heu triat.

Després heu d'**elaborar l'índex** aproximat de la vostra programació d'aula, alineat amb els elements que s'indiquen a la normativa autonòmica vigent, la convocatòria d'oposicions i els criteris de valoració publicats. Es tracta d'un índex com a esborrany que aniràs modificant, completant i concretant a mesura que construisques el teu treball didàctic.

Un cop hages fet l'índex, el pas següent és **elaborar la introducció** de la teua programació d'aula, que consisteix a presentar les característiques de la matèria, el curs i l'etapa en què s'emmarca, com també explicar els fonaments socials i pedagògics que en justifiquen l'ensenyament.